

Dış Politika ve Göç: Göç Olgusu ve Dış Politikaya Etkileri

Fatih Tuna¹

Öz

Göç, dinamik bir yapıya sahip olmakla birlikte çeşitli girdileri olan karmaşık sosyal bir olgudur. Mekân ve zamanın belirleyici unsur olduğu göç olgusunda, ekonomi, kültürel, sosyal ve siyasi nedenler göçün temel girdileri içerisinde yer alır. Bunun yanı sıra son yıllarda ortaya çıkan büyük ölçekli uluslararası göçler, dış politikanın oluşturulmasıyla yakından ilişkili olmaya başlamıştır. Göçlerin doğasının değişmeye başlaması ve artan sayılar, devletlerin göç olgusunu kriz olarak değerlendirmeye başlamasına neden oldu. Bu yüzden dış politikaların uluslararası göç eğilimleri üzerinde dramatik etkileri ortaya çıkmaya başlamıştır. Ayrıca, kitlesel göçler bazen bir dış politika aracı olarak kullanılmıştır. Göç ve göçe bağlı problemlerin ortadan kaldırılması ya da belli bir hukuki düzen içinde ele alınması konusunda batılı devletlerin çalışmaları, ikinci dünya savaşı sonrasında ortaya çıkmaktadır. 1948 tarihinde imzalanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 14. maddesinde belirtilen “herkesin zülüm altında başka ülkelere sığınma ve sığınma olanaklarından yararlanma hakkı vardır” ifadesi, bu andan sonra dünyanın karşılaşılabileceği mülteci problemlerindeki çalışmalarda dayanacağı temel unsur olacaktır. Devletlerin uluslararası göç olaylarına karşı II. Dünya Savaşından sonra aktif dış politika izlemesi, göç olgusunu küresel bir olgu haline getirmiştir. Bu çalışmada göç ile dış politika arasındaki ilişki ele alınarak, küresel sorun haline gelen göçlerin ülkeler açısından dış politika aracı olarak nasıl değerlendirildiği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç; Dış Politika; Uluslararası Göç

ABSTRACT IN ENGLISH

Foreign Policy and Migration: Migration Issue and its Effects on Politics

Although migration has a dynamic structure, it is a complex social phenomenon with various inputs. In the phenomenon of migration, where space and time are the determining factors, economic, cultural, social and political reasons are among the basic inputs of migration. In addition, large-scale international migrations that have emerged in recent years have begun to be closely related to the formation of foreign policy. The nature of migrations began to change and the increasing numbers caused states to begin to evaluate the phenomenon of migration as a crisis. Therefore, the dramatic effects of foreign policies on international migration trends have begun to emerge. Also, mass migrations were sometimes used as a foreign policy tool. After the Second World War, it is the period when Western states started to try to solve immigration and immigration-related problems through legal means and accordingly developed their foreign policies. The statement “everyone has the right to seek and enjoy asylum in other countries under persecution” as stated in Article 14 of the 1948 Universal Declaration of Human Rights has formed the basis of the documents determining the international refugee regime that will emerge from this date on. States against international migration events II. Following the World War II active foreign policy made the phenomenon of migration a global phenomenon. In this study, the relationship between migration and foreign policy is discussed, and it is emphasized how migration, which has become a global problem, is evaluated as a foreign policy tool for countries.

Key Words: Migration; Foreign Policy; International Migration

¹ Dr. Öğr. Üyesi Fatih Tuna, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Türkiye. E-mail: ftuna@nku.edu.tr

Göç Olgusuna Kısa Bir Bakış

Dinamik bir yapıya sahip olan göç, genel olarak insanların ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel etkenlere bağlı olarak insanların ülke içerisinde veya dışında yer değiştirmesini ifade etmektedir. Uluslararası göç olgusu ise savaşlara, yoksulluğa ve iç karışıklığa bağlı olarak insanların geçici veya daimî olarak ülkelerini terk etmesi olarak tanımlanmaktadır (Özgöker, Doğan, 2019: 17). Göçe bağlı olarak ortaya çıkan kültürel, sosyal ve siyasal maddi ve manevi değişimler toplumların olumlu veya olumsuz etkileşime girmesine neden olmaktadır (Güvenç, 2002: 122).

Göç, zamanımızın en önemli ve acil küresel sorunlarından biri olarak insanlık tarihinde sürekli ve kalıcı bir özellik olmuştur. İnsanlar bir ülkenin sınırını geçtiğinde, yasal statülerinde bir değişiklik olur ve bir göçmen etiketi veya statüsü kazanırlar. Göç, çok karmaşık bir olgu olduğu için insanların göç etme nedenleri çeşitlidir ve sürekli değişmektedir. Ayrıca göç eden bireyler, farklı koşullar altında, farklı ortamlardan ve farklı bireysel özelliklerle geldikleri için sınıflandırılmaları kolay değildir. Buna göre, göçün nedenlerini ve sonuçlarını anlamak, teorik ve pratik beceriler edinmenin yanı sıra hem ortaya çıkan zorluklarla mücadele etmek hem de göçmenleri korumak için etkili politikalar geliştirmek için önemlidir.

Göçmenlerin egemen devletlerin, hükümetler arası kurumların ve sivil toplum gruplarının ekonomik, politik ve sosyal gündemleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu değişen bir dünyada yaşıyoruz. Çağdaş küreselleşme dönemi içerisinde göçle ilgili yasaların ortaya çıkması ve bunların uygulanmasına bağlı olarak devletin siyasi vizyonu üzerinde yansımaları bulunmaktadır. Ayrıca, temel insan haklarının göç ve sığınma politikalarının merkezine yerleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Göç, bir bütün olarak ele alındığında dinamik bir olgu olduğu için sürekli değişen bir gerçekliği yakalar. Başlangıcından bu yana, avantajları ve dezavantajları ile küresel düzeyde kendini gösteren göç olgusu, devletlerin sosyal ve ekonomik yaşamını etkileyen çağımızın tartışılmaz bir unsurunu temsil etmektedir. Bu gerçekle karşı karşıya kalan dünya hükümetleri, göç konusunda devletlerarası iş birliğinin en etkin yollarını aramaktadır (Crisp, 2003).

Temel olarak göçteki etken insanların daha iyi bir yaşam standardına kavuşma isteğidir. Bu durum bazı tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Örneğin Avrupa'ya göç eden kişiler buldukları ülkeleri terk ederek daha gelişmiş ve refahı yüksek ülkelere gerek resmi gerekse gayri resmi yollarla gidebilmektedir. Gayri resmi yapılan göç akınında ülkeler sert önlemler almakta, yakalanan mültecileri ülkelerine geri göndermektedir. Çünkü toplumun bazı kesimleri ülkelerine gelen kaçak göçmenlere karşı çıkmakta, onların kendilerinin inşa ettiği refah devletinin nimetlerinden bedel ödmeden faydalanacağı görüşündedir. Bu yüzden ilgili devletler ulusal çıkarlarını korumak ve toplum huzurunu bozacak gelişmeleri önlemek için göç konusunda agresif dış politika izleyebilmektedir (Duncan, 2020: 5-6).

Göç ile ortaya çıkan göçmenlerin çevreye uyum sağlama koşullarının iyileştirilmesi de ilgili kamu ve özel sektör alanlarında faaliyet gösterebilmelerinin önünün açılması gerekli görülmektedir. Bu doğrultuda ilgili devletler gerekli düzenlemeleri yaparak mültecileri topluma entegre etmeye çalışırlar.

Uluslararası Göç ve Dış Politika

Göç politikası son on yıllarda dış politika ile sosyal bilimlerin odak noktası haline gelmeye başlamıştır. Göç ile ilgili konularda makale, kitap gibi yayınların artmasına rağmen göçün dış

politika ile ilişkisi istenilen seviyede incelenmemiştir. Literatürde var olan yayınlar bir önceki bölümde ele aldığımız göç olgusu antropoloji, sosyoloji gibi insani odaklı davranışlarla ilgili olmuştur (Duncan, 2020:5).

Uluslararası göçün dış politikada kullanımını ve göç süreçlerinin bilinçli yönetimi yoluyla bir devletin diğeri üzerinde baskı oluşturma olasılığını varsayan teorik yaklaşımlardan biri göç diplomasisi kavramıdır. Adamson ve Tsourapas (2019:113-128), bu kavramı uluslararası ilişkiler araştırmalarında popüler hale getiren öncüler olarak kabul edilmektedir. Onlara göre; uluslararası göç ile devlet diplomasisi arasında çeşitli bağlantılar bulunmaktadır. Uluslararası göçte devletlerin ilgi ve çıkarları bulunmaktadır. Bu yüzden göç, devletlerarası pazarlık ve diplomasi alanında değerli bir olgu olarak uluslararası ilişkilerde kendisini gösterir. Uluslararası göçte devletler, göç diplomasisini kullanarak çıkarları doğrultusunda belirledikleri hedeflere ulaşmak ve stratejik bir araç olarak kullanma eğilimindedir. Sınır ötesindeki nüfus hareketliliğini yönetmek ve ilgili devletler üzerinde baskı kurmak, devletlerin dış politikasında göçü stratejik bir araç olarak kullanma isteğinin göstergesidir.

Özellikle gelişmiş ülkelerin karşı karşıya kaldığı göç problemleri ve uluslar arası mültecilerin hukuki statüsüne ilişkin en önemli belge, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 14 Aralık 1950 tarih ve 459 sayılı kararla toplanan konferansta kabul edilmiş, 28 Temmuz 1951’de Cenevre’de imzalanan ve 1954 yılında yürürlüğe girmiş olan mültecilerin hukukunun genel çerçevesini ortaya koyan Cenevre sözleşmesidir. Söz konusu sözleşme, mülteci tanımını, mültecilerin haklarını ve sorumluluklarını ve bununla birlikte mültecilerle ilgili uluslar arası standartları ortaya koymaktadır. Bütün bunlara rağmen, sözleşme coğrafi ve tarihi açıdan bazı sınırlamalara sahiptir. 1967’de imzalanan Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin New York Protokolü ile Cenevre Sözleşmesi’nde yer alan, “II. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında oluşan göç hareketleri” ifadelerinin ortaya koyduğu önemli sınırlama kaldırılmış fakat yine Cenevre Sözleşmesi’nde coğrafi açıdan mülteci statüsü verilecek olan kişilerin, sadece Avrupa’da mülteci durumunda bulunanlara yönelik mi olacağı, yoksa tüm dünyadaki mültecileri mi kapsayacağı sorunu, imzacı ülkelerin takdirine bırakılmıştır (Ergüven, Özturanlı, 2013:1016-1019).

Bazı durumlarda devletler yukarıda belirtilen uluslararası göç hukukuna bağlı olmadan izledikleri dış politikada genellikle işbirlikçi ve zorlayıcı göç diplomasisi kullanarak göç akışlarını etkilemek için farklı stratejiler geliştirmektedir. İşbirlikçi göç diplomasisi, anlaşmanın aktörleri için ekonomik veya siyasi çıkarları olan devletler arasındaki karşılıklı bir anlaşmaya dayanırken, zorlayıcı göç diplomasisi bir devletin başka bir devlete veya diğer devletlere göç akışlarını düzenlemesi anlamına gelmektedir. İlgili devletin bazı siyasi veya ekonomik talepleri kabul etmemesi durumunda göç akışının hedefi olma durumu ortaya çıkmaktadır. Ancak, bu iki tür göç diplomasisi arasındaki çizgi genellikle karmaşıktır. İşbirliğine dayalı göç diplomasisi, zorlama veya saldırganlık olmaksızın karşılıklı yarar sağlayan anlaşmalara varmayı amaçlayan devletler arası müzakerelere dayanmaktadır. Bununla birlikte, ilgili devlet bir tür zorlamaya girerse veya devletler arası müzakerede tek taraflı bir yaklaşım izlerse, işbirlikçi göç diplomasisi zorlayıcı diplomasiye dönüşecektir. Diğer taraftan göç diplomasisinde akılda tutulması gereken üç faktör vardır. Birincisi, devlet, nüfus hareketini devletler arasında düzenlemede hâlâ en önemli aktördür. İkincisi, göç politikası ve göç diplomasisi eş anlamlı değildir. Göç politikası, bir dizi farklı göç, sığınma ve entegrasyon sürecini kapsar ve özellikle yabancıların ulus devletin topraklarına girişini ve orada kalmasını düzenler. Göç diplomasisine bağlı oluşturulan dış politika, uluslararası ilişkilerin bir aracıdır. Son olarak, göç diplomasisin getirdiği dış politika,

uluslararası bir konu olarak sınır ötesi hareketliliğin yönetilmesine dayanmaktadır. Bu nedenle göç diplomasisini devletlerarası ilişkileri etkilemeyen konulardan ayırmak gerekmektedir (Lidak, Stefancık, 2022: 134-136).

Devletler mülteci politikaları konusunda sadece çıkarları doğrultusunda dış politika geliştirmezler, ülke içerisindeki ekonomik ve demografik nedenlerle de politika geliştirirler. Örneğin, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda ve ABD gibi geleneksel göçlerle toplumlarını inşa eden devletler, vasıflı göçmenleri hala ülkelerine almaktadır. Günümüzde birçok Batılı ülke nüfus artışıdaki düşüştüğü için, nüfuslarını desteklemek ve ekonomik refahı korumak için önemli olan iç işgücü gereksinimlerini karşılamak için göçmen kabul etmektedir. Göç konusunda farklı politikalar izleyen bir başka ülke ise İsrail'dir. İsrail, ülke nüfusunu arttırmak için 1950'lerden itibaren geri dönüş yasası çıkartarak dünya çapında Yahudilere İsrail'e gelme ve yerleşmeye bağlı olarak vatandaşlık vermektedir. Genel olarak her yerdeki tüm Yahudiler geri dönüş yasası ile İsrail vatandaşları olarak kabul edilir. Bu durum ülke nüfusunu 1955'te 1,7 milyondan 9,2 milyona çıkarmasına neden oldu. İsrail'in izlediği bu göç politikası devlet açısından ulusal ve kültürel hayatta kalma meselesidir. Bu durum İsrail'in toprakları üzerindeki egemenlik iddialarına katkıda bulunmaktadır (Duncan, 2020: 5-6).

Dış politika ve uluslararası göçün birlikte incelenmesini ulusal güvenlik, iç ve dış siyasi iklim, ekonomik koşullar, kültürel ve sosyal alanlar açısından da değerlendirebiliriz. Uluslararası ilişkiler bağlamında ele alınan bu değerleri realist düşünce etrafında ele aldığımızda sosyal konular geri planda kalmakta ve güvenlik endişesi öne çıkmaktadır. Realist düşünce ekolü uluslararası göçün uluslararası düzen içerisindeki önemini küçümsemmiştir. Fakat göçün güvenlik yönü realist düşüncede önemlidir (Waver, 2007: 70-72). Örneğin Weiner (1993), göçmenlerin ve mültecilerin devletlerin güvenliğine yönelik potansiyel tehditler oluşturabileceğine işaret etmektedir. Mevcut göç söyleminde, uluslararası göçün bir ulusal güvenlik sorunu olduğu ve devletlerin kendi ulusal (ekonomik, politik veya demografik) çıkarlarına göre diğer ülkelerin vatandaşları için kendi topraklarına girişi ayarladığı yönündeki görüş ağır basmaktadır. Devlet, güvenlik konusunda pasif bir gözlemci olarak hareket etmediğinden, aksine çıkarları göz önüne alındığında aktiftir, dolayısıyla tehlikeyi ortadan kaldırmak için her türlü yolu kullanma hakkını talep eder (Weiner, 1993:93-95). Uluslararası göç hareketleri üzerine yapılan araştırmalar genellikle neo-realizm ve neo-liberal teorilerden yararlanılmaktadır. Neo-realist düşünce özellikle kaynak ülkelerdeki çatışmalar ve uluslararası sınırları aşan akışların güvenleştirilmesi ile ilgili olarak genel kitle hareketleri kavramını analiz ederken, neo-liberal bakış açısı kitlesel göç hareketlerini uluslararası ortak perspektiflerden analiz eder. Bununla birlikte, neoliberal açıklamaların savunduğu uluslararası rejim paradigması, mültecilerin korunması için etkili çözümler sunamamaktadır. Örneğin; uluslararası toplumun Bosnalı, Somalili, Suriyeli, Arakanlı ve Haitili mülteci akışlarına verdiği tepki, kalıcı çözümlerden ziyade geçici çözüm ve korumadan ibaret olmuştur (Altıok, Tosun, 2019: 2-3).

Dış politika yapımında göç önemli bir olgu haline geldiği için devletlerarası ilişkilerin yapımında önemli rol oynamaya başlamıştır. İki ülke arasındaki gerginlik döneminde göç süreçlerinin düzenlenmesi, diğer ülkenin içişlerine istenmeyen müdahale olarak görülebilir. Göç, ulus-devletler için önemli bir dış politika aracı haline gelmiştir ve birçok durumda göçün kaynağı olan ülkelerle sorun oluşturabilir. Örneğin; ülkeler göç konusunda dış politikalarında esnek veya sert politikalar izleyebilirler. Egemenlik sınırları içindeki düzeni korumak için göçün meydana geldiği alanlara yönelik sınırları kapatabilir veya göçün engellenmesi için duvar

örebilir. Dahası ilgili ülke göç veren ülkeye yönelik adımlar atarak göç sorununu yerinde çözmek içinde alternatif politikalar geliştirebilir. Misal, Türkiye, Afganistan'dan gelen göçü önlemek ve engellemek için Afganistan yönetimi ile diyalog halindedir.

Göç politikasını dış politikanın bir parçası olarak ele aldığımızda, mültecileri kabul eden bir ülkenin mülteci gönderen bir ülkeye yönelik dış politika stratejisinin, mülteciler için benimsenen politikaların belirlenmesinde belirleyici olduğunu değerlendirilmektedir. Mülteci kabul eden devlet, mülteci hareketleri sırasında ilgili ülkeye yönelik dış politikasını çeşitlendirebilir. Örneğin yoğun bir göç akışına uğrayan bir ülke yukarıda belirttiğimiz iç güvenlik kaygısının giderilmesi, sosyal ve ekonomik düzenin bozulmasının önüne geçmek için mültecileri mevcut dış politikanın önemli gündem maddesi arasına alarak geri göndermenin yollarını arayabilir. Bunun yanı sıra güvenli tampon bölgeler oluşturarak mültecilerin ülke içerisine girmesini engelleyebilir ve bu doğrultuda bir dış politika izleyebilir. Bu bağlamda kitlesel göç ile dış politika arasındaki ilişkiyi kurumsallaştırmaya çalışan birtakım çalışmalar olmuştur. Dış politika olarak göç politikası ilgili ülkenin çıkarları doğrultusunda analiz edilmesi gerekebilir. Ayrıca, göç konusunda dış politika yapıcılarının güvenlik kaygılarından ötürü iç politik dengeleri ve toplum taleplerini dikkat etmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra dış politikalar, özellikle askeri veya siyasi müdahaleler genellikle sınırlar arasında kitlesel göç hareketini tetikler. Bu yüzden kitlesel göç hareketleri etkili bir dış politika aracı olarak kullanılabilir. Örneğin, Suriye iç savaşının neden olduğu kitlesel göçler rejim tarafından komşu ülkeleri baskı altına almak için dönemsel olarak kullanılmıştır (Altıok, Tosun, 2019: 2-7).

Göç akışları bir devletin dış politikasını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir. Dış politika birçok durumda yeni göç dalgalarının ortaya çıkmasına ve yönünü etkileyen belirleyici bir güç olarak hareket eder. Dolayısıyla, göç ve dış politika arasındaki ilişki çok seviyeli bir karaktere sahiptir. Bu nedenle, dış politikanın ayrılmaz bir parçası da etkili bir sınır rejiminin oluşturulması, daha katı sığınma prosedürlerinin getirilmesi, düzensiz göçün kontrolü veya ülkesine geri gönderilmesi şeklinde politikalar ilgili devletler tarafından izlenir (Bolečeková, Olejárová, 2017:567). Teitelbaum (1984: 34-40), göç ve dış politika arasındaki ilişkileri dört düzeyde analiz etmektedir. Birincisi, her zaman kasıtlı olmasa da uluslararası göçü teşvik eden bir faktör olarak dış politika, hedef ülkenin istikrarını tehlikeye atan ve belirli bölgelerden göç akışlarına neden olan askeri veya siyasi müdahalelere neden olabilir. İkincisi, bir dış politika aracı olarak uluslararası göçtür. Hem gönderen hem de alan ülkeler, düşman rejimlerden gelen göçmenlere sığınma hakkı vererek veya hak iddia edilen bölgelere sivil-askeri hareketi teşvik ederek, yabancı düşmanlarının istikrarını bozmak için göç akışlarını etkili bir kontrol sağlamak için bir araç olarak kullanabilirler. Üçüncüsü, devletin dış politikasını etkileyen bir faktör olarak göçtür. Ev sahibi ülkenin dış politikası birçok durumda devlet sınırları içinde çok sayıda mülteci, göçmen veya diasporanın varlığından etkilenir. Dördüncüsü ise güvenlik gibi dış politika öncelikleri, göç/iltica politikasının biçimini etkileyebilir. Bu nedenle, farklı devletlerdeki farklı göç politikası biçimleri, aynı gruplara eşit olmayan muamele yapılmasına neden olur. Ancak uluslararası göç, küreselleşme süreciyle bağlantılıdır.

Dış politika inşasında mülteci hareketleri ilgili devletin yönünü ve kapsayıcılığını etkilemektedir. Burada öne çıkan etken ise mülteci politikalarının kullanılabilmesi yönündedir. Örneğin mültecileri gönderen ülke, ilgili ülkenin iç politikasını etkileyebilir ve ikili ilişkilerin tesis edilmesinde farklı çıkarlar içerisinde olabilir. Soğuk Savaş döneminde uluslararası sistem doğu ve batı şeklinde ikiye ayrıldığı için Doğu'dan giden mültecilerin Batılı ülkeler nezdinde bir tehlike arz ediyordu.

Genel olarak dış politikada devletler kontrol dışı göçü güvenlik ve kamu düzeni açısından tehlikeli bulmaktadır. Bu nedenle Avrupa devletleri, kontrol dışı göçü önlemek ve yüksek vasıflı göçe odaklanan seçici göç politikaları oluşturmuştur. Avrupa Birliği'nin genel olarak benimsediği göç politikası sığınma ve yasadışı göçe odaklanmıştır. Niteliksiz ve vasıfsız mültecileri engellemek için göçü yerinde tutmaya yönelik politikalar geliştirmişlerdir. Buradaki temel hedef AB'nin refah ve zenginliğinden herkesin yararlanmasıdır. Buna bağlı olarak oluşabilecek iç tepkilerin engellenmesi ve kamu düzeninin sağlanmasıdır. AB sınırlarının oluşturulmasında güvenlik ön planda olduğu için düzensiz göç akımına karşı güvenlik söylemi ön plandadır. AB'nin göç ve sığınma politikasının temelinde güvenlik felsefesi bulunduğu için göçe bağlı iç ve dış güvenlik arasında pek bir ayırım bulunmamaktadır. Bu açıdan AB üyesi ülkelerin dış politikası göç konusunda ortak bir politika izlemeyi gerekli kılmıştır (Geddes, 2009:9-10).

Sonuç

Kitlesel göç hareketi devletlerin sınırlarını korumada katı davranmalarına yol açmıştır. Devletler kamu ve sosyal düzeni korumak için kontrolsüz göçün getirdiği olumsuz etkileri asgari düzeye indirmek için göç konusunda aktif bir dış politika izleyebilirler. Bunun yanı sıra birçok batılı ülkelerinin izlediği göç politikası gibi ihtiyaç duyulan insan gücü için başka ülkelere göç teşvik edilir. Yaşlanan nüfusun hizmet kalitesinin sağlanması, ağır sanayi işlerinde çalışacak personelin temini gibi ekonomi çarklarının dönmesi için ihtiyaç duyulan insan gücü temin etme yoluna gidilir. Diğer taraftan devletin dış politikası ve uluslararası göç birbirine bağlıdır ve birbirlerini etkiler. Göç akışları, ulus devletler tarafından nüfus hareketlerinin düzenlenmesi için önlemlerin alınmasını şart koşar ve aynı zamanda sosyal hizmetlerin sağlanması gibi iç işleri etkiler. Ayrıca göç, ülkenin nüfus yapısını da etkiler ve önemli nüfus değişimini de beraberinde getirir.

Devletin dış politikasının bir parçası olarak göç: dış politika hedeflerine ulaşma sürecinde kullanılan diplomatik, ekonomik, coğrafi, demografik, ulusal, tarihi ve kültürel araçlar ile devletin askeri gücü gibi çok çeşitli araçları sınıflandırmaktadır. Dış politika araçlarının tek tip bir özelliği olmadığı için devletin uluslararası sistemin diğer aktörleriyle ilişkilerini etkileme potansiyeline sahip her türlü faaliyeti bu listeye dahil edilebilir. Bu varsayımdan hareketle, ulusal devletlerin üstlendiği göç akımlarını etkileme girişimleri de dış politika araçları olarak değerlendirilebilir.

Genel olarak uluslararası göç ve mülteci hareketlerinin sadece iç meseleler değil, dış politika olduğudur. Bununla birlikte, politika yapıcılar, eğer istenmeyen nüfus akışlarına karşı sınırlarını güvence altına almak istiyorlarsa, bunun sadece girişi düzenlemeye yönelik tek taraflı kararlarla yapılamayacağını çoğu zaman farkında değildiler. Çünkü kara ve deniz sınırları tamamen kapatılamaz. İşgücü piyasaları komşu ülkelere insanları daha düşük ücretlerle çekmektedir. Bu gibi nedenlerle göç tamamen engellenemez bir dinamik bir olgu olarak uluslararası sistemde yer almaktadır.

Kaynaklar

- Adamson, F. – Tsourapas, G. (2019.) Migration Diplomacy in World Politics. In: International Studies Perspectives, Vol. 20, pp. 113-128.
- Altıok, B., Tosun, S. (2019). Understanding Foreign Policy Strategies During Migration Movements: A Comparative Study of Iraqi and Syrian Mass Refugee Inflows To Turkey, Turkish Studies.
- Bolečeková, M., Olejárová, B. (2017). Migration as part of the state's foreign policy: Case study Slovakia, CES Working Papers, ISSN 2067-7693, Alexandru Ioan Cuza University of Iasi, Centre for European Studies, Iasi, Vol. 9, Iss. 4, pp. 564-581
- Crisp, J. (2003). New Issues in Refugee Research, Working Paper No. 100. A new asylum paradigm? Globalization, migration and the uncertain future of the international refugee regim.
- Duncan, H. (2020) "Immigration Policy as Foreign Policy", Uluslararası İlişkiler, Vol. 17, No. 68, pp. 5-20.
- Ergüven, N.S, Özturanlı, B., (2013). Uluslararası Mülteci Hukuku ve Türkiye, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AÜHFHD), 62:4, 1007-1061.
- Geddes, A. (2009). Migration as Foreign Policy? The External Dimension of EU Action on Migration and Asylum, Publisher: Swedish Institute for European Policy Studies, Report No. 2
- Güvenç, B. (2002). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Lidak J., Stefancık, (2022). Migration Diplomacy as a Foreign Policy Instrument. In Politické Vedy. Vol. 25, no. 2, pp. 130-150. ISSN 1335 – 2741.
- Özgöker U. ve Doğan G. (2019). Uluslararası Göç ve Mülteci Krizi. İstanbul: Der Yayınlar.
- Waever, O. (2007). Securitization and Desecuritization. In BUZAN, B. – HANSEN, L. (eds.): International Security. Vol. 3. Widening Security. Los Angeles et al.: SAGE, ISBN 9781412921398, pp. 66-98.
- Weiner, M. (1993). Security, Stability, and International Migration. In: International Security, Vol. 17, No. 3, ISSN 0162-2889, pp. 91-126.
- Teitelbaum, M. S. (1984), Immigration, Refugees and Foreign Policy, International Organization, 38 (3), pp. 429-450.

EXTENDED ABSTRACT IN ENGLISH

Foreign Policy and Migration: Migration Issue and its Effects on Politics

Migration has a dynamic structure and is related to the displacement of people within or outside the country depending on several factors such as economic, political, social and cultural ones. Migration has been a constant and enduring feature in human history, so that it is necessary to improve the conditions of the immigrants. In this direction, several states have attempted to achieve social cohesion in the society by making the necessary arrangements.

Migration policy has started to become a main subject of social sciences along with foreign policy in recent decades. Despite the increase in publications such as articles and books on migration-related issues, the relationship between migration and foreign policy has not been examined as it is needed. In this study, the relationship between migration and foreign policy is discussed, and it is emphasized how migration, which has become a global problem, is evaluated as a foreign policy tool for countries.

The concept of migration diplomacy is one of the theoretical approaches that assumes the use of international migration in foreign policy and the possibility of states to exert pressure on each other. For example, immigration policy encompasses several different migration, asylum and social cohesion processes and specifically regulates the entry and stay of foreigners in the territory of a nation-state.

Foreign policy based on immigration diplomacy is a tool of international relations. Foreign policy instruments do not have a uniform feature: Any activity of a state that has a potential to affect its relations with other actors of the international system can be counted as an instrument. Based on this assumption, attempts to influence the migration flows can also be considered as foreign policy tools. Thus, international migration is an issue of foreign policy. However, policymakers are often miss that point and try to control the borders simply by unilateral decisions. Several issues affect international migration, for instance, labour markets with high wages attract people from neighboring countries with lower wages. For this reason, migration takes place in the international system as a dynamic phenomenon, and it needs to be studied and regulated internationally.

